

ALTERNATIVT FÖRSLAG

Svar på remiss av SOU 2023:44 En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga

Kommunstyrelsens beslut

Borås Stad tillstyrker förslaget. ~~med tillägg~~

Sammanfattning

Utredningens uppdrag har varit att göra en översyn av regleringen av frihetsberövande påföljder för lagöverträdare som begår brott innan fyllda 18 år och föreslå lämpliga ändringar. Idag särbehandlas gruppen lagöverträdare under 18 år vid straffmätningen och påföljdsvalet. Särbehandlingen innebär att det krävs synnerliga skäl för att bestämma påföljden fängelse. Krav på synnerliga skäl kommer att finnas kvar eftersom trenden är att ungdomar generellt begår mindre antal brott men av en allvarigare typ, föreslås en del förändringar.

Förslaget innebär förenklat att verkställighet av frihetsberövande påföljder måste anpassas individuellt och att Kriminalvården är bäst lämpad för detta uppdrag. Eftersom Kriminalvården behöver tid för förberedelse ska reformen inte träda ikraft förrän 2028. När den unga suttit av sitt straff ska individen slussas in i samhället med hjälp av socialtjänsten.

Ärendet i sin helhet

Utredningens uppdrag har varit att göra en översyn av regleringen av frihetsberövande påföljder för lagöverträdare som begår brott innan fyllda 18 år och föreslå lämpliga ändringar. Utredningen delgavs Borås Stad i mitten på september år 2023 och förslagen har diskuterats med Individ- och familjeomsorgens förvaltning. Utredningens utgångspunkt har varit en ordning som möjliggör tillräckligt ingripande reaktioner vid allvarlig brottslighet, innefatta adekvata återfallsförebyggande åtgärder och förslaget ska säkerställa en trygg och säker miljö. Eftersom det berör barn måste översynen genomsyras av ett barn- och ungdomsperspektiv och förslagen måste säkerställa att barn rättigheter tillgodoses i enlighet med barnkonventionen.

Idag särbehandlas gruppen lagöverträdare under 18 år vid straffmätningen och påföljdsvalet. Särbehandlingen innebär att det krävs synnerliga skäl för att bestämma påföljden fängelse. Krav på synnerliga skäl kommer att finnas kvar

men eftersom trenden är att ungdomar generellt begår mindre antal brott men av en allvarligare typ, föreslås en del förändringar. Förslaget innebär förenklat att verkställighet av frihetsberövande påföljder måste anpassas individuellt och att Kriminalvården är bäst lämpad för detta uppdrag. Eftersom Kriminalvården behöver tid för förberedelse ska reformen inte träda ikraft förrän 2028. När den unga suttit av sitt straff ska individen slussas in i samhället med hjälp av socialtjänsten.

Unga lagöverträdare är ingen homogen grupp och lagförslaget riktar sig mot de unga som begår mycket grova brott. Ungdomarna har ibland rekryterats och knutits hårdare till den organiserade brottsligheten. De som vill lämna gängen kan bli hotade och de unga som begår de grävsta brotten kan också ha hotats att göra brotten. Efter straffet ska en återgång ske där en individuell återgång till bostad jobb och utbildning ska ske i Socialtjänstens försorg.

~~Förslagen motiveras med renodling men Borås Stad har erfarenhet av att tvärprofessionella team tillsammans med en teambildning med andra har bäst effekt mot dessa individer. För individer i 12 – 17 års ålder avråder Socialstyrelsen från fängelse vilket baseras på evidens. Det kommer att ytterligare komplicera för de instanser som ska arbeta förebyggande och hjälpa till vid återgång. Socialtjänstens arbete kräver ömsesidig tillit och tilliten är som störst innan de unga börjar rekryteras och minskar med tiden. Efter straffet är det mycket svårt att få tillbaka förtroendet igen.~~

I förslaget ska socialtjänsten utse en kontaktperson som ska hantera frågan om återgång till ett icke-kriminellt liv. Återfallsrisken är stor och den beror till stor del på bristen på tillit till samhället. Borås Stad föreslår att den samordnande rollen ska finnas i Kriminalvården. Den lokala socialtjänsten ska fortfarande bistå med insatser i team med Kriminalvården.

I förslaget för man över ansvaret från SiS hem till Kriminalvården. De problem som Borås Stad upplever med SiS-hemmen är att de saknar resurser i förhållande till volymen. Borås Stad har sett att verkställigheter har verkställts på HVB-hem eftersom SiS-hemmen inte har haft resurser. Borås Stad anser att det ~~därför behöver tillföras tillräckliga resurser både till Kriminalvården och till SiS-hemmen för att undvika att förslaget orsakar resursbrist i båda organisationerna.~~

Remissyttrandet i sin helhet

Borås Stad ställer sig bakom lagförslaget. ~~med tillägg. Generella synpunkter på utredningen är att den saknar evidensbaserade alternativa lösningar där tvärprofessionella metoder ingår. Utredningen motiverar åtgärderna för att minska rymningar men den minskningen kommer att vara marginell eftersom rymningar från HVB och SiS-hem kommer att vara kvar i samma volym.~~

~~Det pågår parallella utredningar kring åtgärder för att minska kriminaliteten och utredningarna är fragmentiserade. För att använda resurser effektivt hade Borås Stad sett att en samlad bild av alla förändringar borde genomföras. I stället för att flytta klossar hit och dit, skulle det behövas ett omtag om hela situationen.~~

Remissen går att läsa i sin helhet: [En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga - Regeringen.se](#)

Beslutsunderlag

1. en-oversyn-av-regleringen-om-frihetsberovande-sou-2023-44.pdf, 2023-09-18
2. Remisslista SOU 2023_44.pdf, 2023-09-18

Beslutet expedieras till

1. ju.remissvar@regeringskansliet.se, se inkommen handling E-post, VB, Remiss av SOU 202344 En översyn av regleringen om frihetsberövande påföljder för unga - .rtf
2. ju.L5@regeringskansliet.se.

Moderaterna, Sverigedemokraterna och Kristdemokraterna i Kommunstyrelsen

Marie Jöreteg (M)

Andreas Exner (SD)

Niklas Arvidsson (KD)